

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิวรรณ พุทธานู

โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ)

อีเมล: drmeenoi@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (2) เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 (3) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน (4) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน และ (5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจภายหลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 กับ จำนวน 30 คน เครื่องมือ ที่ใช้ผ่านการกลั่นกรองคุณภาพ ทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ 16 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงถึง 0.976 และ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.918 สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการเรียนรู้ใหม่ในชื่อ "กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์" มี 7 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจและกำหนดความสำคัญ ขั้นสืบค้นและวิพากษ์หลักฐาน ขั้นวิเคราะห์ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง ขั้นสังเคราะห์เหตุและผล ขั้นตีความจากมุมมองทางประวัติศาสตร์ ขั้นวินิจฉัยบทเรียนและมิติทางจริยธรรม และขั้นประเมินผล และนำเสนอองค์ความรู้ (2) รูปแบบการเรียนรู้นี้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพที่ยอดเยี่ยมด้วยค่า 82.63/81.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (4) ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 50.40 และ (5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ในระดับ "มากที่สุด"

คำสำคัญ: กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MODEL USING THE INQUIRY PROCESS COMBINED WITH HISTORICAL THINKING TO ENHANCE LEARNING EFFECTIVENESS AMONG SECONDARY SCHOOL STUDENT, 3.

Vivat Phuttanu

Trimit School, Pho Si Suwan District, Sisaket Province

Email: drmeenoi@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were: (1) to develop a learning management model using the inquiry process combined with historical thinking; (2) to determine the effectiveness of the learning management model according to the 80/80 efficiency criterion; (3) to compare students' learning achievement before and after instruction; (4) to determine the effectiveness index of the teaching and learning activities; and (5) to examine students' satisfaction after learning through the learning management model developed by the researcher. The target group consisted of 30 Grade 9 students at Triammit School under the administration of the Sisaket Provincial Administrative Organization during the first semester of the 2025 academic year. The research instruments were validated for quality and included 16 lesson plans, a learning achievement test with a high reliability coefficient of 0.976, and a student satisfaction questionnaire with a reliability coefficient of 0.918. The statistical methods used in this study included percentages, means, and t-tests.

The research findings were as follows. First, the newly developed learning model, named the Historical Inquiry Process, consists of seven key steps: (1) engaging significance, (2) exploring evidence, (3) analyzing continuity & change, (4) synthesizing cause & consequence, (5) interpreting perspectives, (6) judging ethical dimension, and (7) evaluating & communicating. Second, the learning management model demonstrated high effectiveness, with efficiency scores of 82.63/81.78, which exceeded the established 80/80 criterion. Third, a comparison of learning achievement revealed that students' post-test scores were significantly higher than their pre-test scores at the 0.05 level of statistical significance. Fourth, students' learning progress increased by 50.40 percent. Finally, the students reported the highest level of satisfaction with the developed learning management model.

Keywords: inquiry process, historical thinking, historical inquiry process

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

บทนำ

การศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้าใจในตนเองและรากเหง้าของสังคม (Identity and Roots) โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถอธิบายเรื่องราวในอดีตผ่านหลักฐาน ข้อเท็จจริง และการตีความ (Fact of Evidence and Interpretation) กระบวนการทางประวัติศาสตร์ไม่ใช่เพียงการจดจำเหตุการณ์ที่ผ่านมา แต่เป็นเครื่องมือสำคัญในการฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การรู้จักใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ โดยอาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) เพื่อสืบค้นเรื่องราวอย่างเป็นระบบตามหลักฐานและมิติเวลา ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงได้หากมีการค้นพบหลักฐานใหม่ที่น่าเชื่อถือกว่า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ด้วยเหตุนี้ วิชาประวัติศาสตร์จึงมิใช่เพียงวิชาที่ว่าด้วยเรื่องราวในอดีต แต่เป็นวิชาที่ช่วยให้มนุษย์เข้าใจความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน พบว่ายังคงประสบปัญหาสำคัญในหลายด้าน จากการศึกษาของ ปิยวรรณ บุนนาค (2560) และ สุไรยา หะมะจิ (2563) พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังคงยึดติดกับวิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture) ซึ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาตามตำราเรียนเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้นักเรียนมองว่าวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเบื่อ เป็นเรื่องไกลตัว และเน้นเฉพาะการท่องจำข้อบุคคลวันที่ หรือสถานที่เพื่อนำไปสอบมากกว่าการสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ ปัญหาสำคัญที่พบจากการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนไตรมิตร คือ นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการวิเคราะห์และประเมินค่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ขาดการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ และไม่สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ในอดีตเข้ากับบริบทปัจจุบันได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชานี้จึงมักอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง เห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) และการประเมินภายในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร พบว่า คะแนนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน นักเรียนขาดทักษะในการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน และไม่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในอดีตที่ส่งผลกระทบมาถึงปัจจุบันได้ (โรงเรียนไตรมิตร, 2564) ปัญหานี้ไม่ได้เกิดขึ้นจากตัวเนื้อหา ที่ยากเกินไป แต่เกิดจาก "รูปแบบการจัดการเรียนรู้" ที่ไม่เอื้อต่อการสร้างกระบวนการคิด จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำแนวคิด กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) เข้ามาปรับใช้ การเรียนรู้แบบสืบเสาะเป็นกระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) โดยเริ่มจากการตั้งคำถามที่ท้าทาย การวางแผนการสืบค้น การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการสร้างข้อสรุปด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kuhlthau et al. (2015) ที่ระบุว่า การสืบเสาะช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ลำพังเพียงกระบวนการสืบเสาะทั่วไปอาจไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในระดับลึก จึงจำเป็นต้องบูรณาการร่วมกับ แนวคิดการคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) และแนวคิดการคิดเชิงประวัติศาสตร์ตามแนวทางของ Seixas and Morton (2013) และ Wineburg (2001) มุ่งเน้นการสร้าง "ความฉลาดทางประวัติศาสตร์" ผ่านองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) การกำหนดความสำคัญทางประวัติศาสตร์ 2) การใช้หลักฐานจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ 3) การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่อง 4) การวิเคราะห์เหตุและผล 5) การทำความเข้าใจมุมมองทางประวัติศาสตร์ และ 6) การตระหนักถึงมิติทางจริยธรรมของประวัติศาสตร์ การจัดการเรียนรู้ที่รวมเอาทั้งกระบวนการสืบเสาะและการคิดเชิงประวัติศาสตร์เข้าด้วยกัน จะช่วยเปลี่ยนบทบาทของนักเรียนจาก "ผู้รับความรู้" (Passive Learner) ให้กลายเป็น "นักประวัติศาสตร์น้อย" (Young Historian) ที่สามารถปฏิบัติการทางประวัติศาสตร์ (Doing History) ได้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงสนใจที่จะศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนโรงเรียนไตรมิตร อำเภอบัณฑิตศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เกิดการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากขึ้นภายหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) มาบูรณาการใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นที่สาระการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนเกิดความคิดในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ได้อย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างสร้างสรรค์ ไตร่ตรอง มีวิสัยทัศน์ในการรวบรวมความรู้เพื่อประเมินผล และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และสามารถเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอบัณฑิตศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ (E_1/E_2) 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอบัณฑิตศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่เรียนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking)
4. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ของนักเรียนกลุ่มทดลอง
5. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอบัณฑิตศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking)

การทบทวนวรรณกรรม

กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process)

กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ตามแนวคิดของสาขาชีววิทยา สสวท. มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ และขั้นที่ 5 ประเมินผล เป็นรูปแบบของการเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ โดยการแสวงหาและศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ของตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีครูผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกและสนับสนุน ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ หลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจ ศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง ตามความสามารถและความถนัดของตนเองอย่างเป็นอิสระ ทำให้การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนนี้ นับได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). , 2562)

กระบวนการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking)

กระบวนการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ (Historical Significance) ขั้นที่ 2 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Evidence) ขั้นที่ 3 ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง (Continuity and Change) ขั้นที่ 4 เหตุและผล (Cause and Consequence) ขั้นที่ 5 มุมมองทางประวัติศาสตร์ (Historical Perspectives) และขั้นที่ 6 มิติทางจริยธรรม (Ethical Dimension) เป็นแนวทางการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดและทักษะเชิงวิเคราะห์แบบนักประวัติศาสตร์ เพื่อให้เข้าใจเหตุการณ์ในอดีตอย่างลึกซึ้ง และเชื่อมโยงกับปัจจุบัน โดยมีข้อดีคือช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการวิเคราะห์หลักฐาน ส่งเสริมความเข้าใจเชิงเหตุผลของกระบวนการทางประวัติศาสตร์ รวมถึงสร้างความตระหนักรู้ต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และอารยธรรมในอดีต (Seixas & Morton, 2013) จนกระทั่งปัจจุบัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

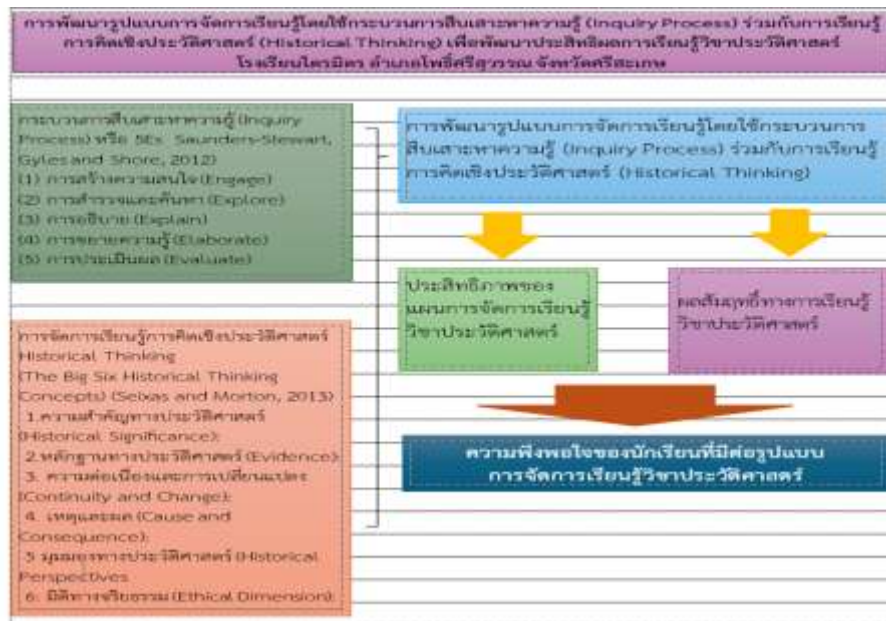
การบูรณาการกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) 5 ขั้นตอน และการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) 6 ขั้นตอน ร่วมกันเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบของการเรียนรู้รูปแบบ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ โดยการแสวงหาและศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ของตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีครูผู้สอนคอยอำนวยความสะดวก ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ หลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความสามารถและความถนัดของตนเองอย่างเป็นอิสระ โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง โดยการนำเอาประสบการณ์หรือสิ่งที่พบเห็นมาเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างเป็นความเข้าใจของตนเองที่พานักเรียนไปสู่การพิจารณาข้อโต้แย้งและข้อสงสัยต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดประเด็นคำถามที่ต้องการสำรวจตรวจสอบและจะเป็นกระบวนการเช่นนี้ต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการหาความรู้ตามหลักวิทยาศาสตร์ได้อย่างยั่งยืน จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ได้ดังภาพประกอบต่อไปนี้

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ถึง 2568 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 54 คน ที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 30 คน

1.2.2 กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 24 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) จำนวน 16 แผน

2.2 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.154 ถึง 0.642 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.976

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

2.3 แบบสอบถามรูปแบบการจัดการเรียนรู้และประสิทธิภาพการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) มีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach Alpha-coefficient) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.824 (สมนึก ภัททิยธนี, 2560)

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) มีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach Alpha-coefficient) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.946 (สมนึก ภัททิยธนี, 2560)

สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบค่าที (t-test)

3. การทดสอบและใช้เครื่องมือ

ครั้งที่ 1 ทดลองใช้ (1:1) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกนักเรียนเก่ง จำนวน 1 คน เรียนปานกลาง จำนวน 1 คน และเรียนอ่อน จำนวน 1 คน ผลปรากฏว่า คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ E1/E2 เท่ากับ 71.88/68.89 และพบว่า ต้องดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไป เพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ครั้งที่ 2 ทดลองใช้ (1:10) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 คน โดยคัดเลือกนักเรียนเก่ง จำนวน 3 คน เรียนปานกลาง จำนวน 4 คน และเรียนอ่อน จำนวน 3 คน ผลปรากฏว่า คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ E1/E2 เท่ากับ 72.75/71.63 และพบว่า มีข้อบกพร่องต้องดำเนินการปรับปรุงเกี่ยวกับการใช้สื่อ ซึ่งบางกิจกรรมสามารถใช้สื่อจริงได้ และบางสื่อมีเนื้อหา/ขนาดใหญ่เกินไป จึงต้องปรับปรุงเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

ครั้งที่ 3 ทดลองใช้จริง (1:100) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่า คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ E1/E2 เท่ากับ 82.63/81.78

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้เป็น กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นสร้างความสนใจและกำหนดความสำคัญ (Engaging Significance) ขั้นที่ 2 ขั้นสืบค้นและวิพากษ์หลักฐาน (Exploring Evidence) ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง (Analyzing Continuity & Change) ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์เหตุและผล (Synthesizing Cause & Consequence) ขั้นที่ 5 ขั้นตีความจากมุมมองทางประวัติศาสตร์ (Interpreting Perspectives) ขั้นที่ 6 ขั้นวินิจฉัยบทเรียนและมิติทางจริยธรรม (Judging Ethical Dimension) และขั้นที่ 7 ขั้นประเมินผลและนำเสนอองค์ความรู้ (Evaluating & Communicating) ดังภาพประกอบที่ 1

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

ภาพที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้เป็น กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process)

2. ผลการหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่เรียนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 (E_1/E_2) ผลปรากฏว่า คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.63/81.78 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ภายหลังการจัดการเรียนรู้ โดยโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 30 คน

ผลการเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	160	132.20	3.33	82.63
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	24.53	1.25	81.78

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.63/81.78

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

จากตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) จำนวน 16 แผน และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ภายหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) นักเรียน จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.63/81.78 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่เรียนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) (24.53) แตกต่างจากคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เรียนโดยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) (18.97) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เรียนโดยโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking)

กลุ่มการทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	30	18.97	2.20	-19.598	.000
หลังเรียน	30	24.53	1.25		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) (24.53) แตกต่างจากคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เรียนโดยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) (18.97) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ของนักเรียนกลุ่มทดลอง จากสูตรการหาดัชนีประสิทธิผล ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{E.I.} &= \frac{\text{ผลรวมคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - (\text{ผลรวมคะแนนก่อนเรียนทุกคน})} \\
 \text{ดัชนีประสิทธิผล} &= \frac{736 - 569}{(30 \times 30) - (569)} \\
 &= \frac{167}{900 - 569} \\
 &= \frac{167}{331} \\
 \text{E.I.} &= 0.504 \\
 \text{ดัชนีประสิทธิผล} &= 0.504
 \end{aligned}$$

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

จากค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) มีค่าเท่ากับ 0.504 แสดงว่า ภายหลังการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้หรือมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.504 หรือคิดเป็นร้อยละ 50.40

5. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) พบว่า ในภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $S.D.=0.80$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$, $S.D.=0.83$) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.12$, $S.D.=0.83$) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.069$, $S.D.=0.85$) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.05$, $S.D.=0.80$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. อภิปรายผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

ผลจากการพัฒนาซึ่งผ่านการทดลองใช้ตามขั้นตอนทางกระบวนการวิจัย รวมทั้งได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมาปรับปรุง แก้ไขให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจนกระทั่งได้เป็นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) ซึ่งมีทั้งหมด 7 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบใหม่ ประกอบด้วย การตั้งคำถามและสร้างความสนใจ (Engagement & Historical Significance) การรวบรวมหลักฐาน (Exploration & Evidence) การวิเคราะห์ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง (Exploration & Continuity and Change) การอธิบายเหตุและผล (Explanation & Cause and Consequence) การตีความจากมุมมองทางประวัติศาสตร์ (Elaboration & Historical Perspectives) การประเมินมิติทางจริยธรรม (Elaboration & Ethical Dimension) และการประเมินผลและสะท้อนคิด (Evaluation) สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) และการคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ประสานเข้าด้วยกัน วิธีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จึงบังเกิดคุณอนันต์ เปลี่ยนห้องเรียนจากโรงละครใบ้ของข้อเท็จจริง เป็น "เวทีแห่งการสืบสวน" ที่ผู้เรียนเป็นนักแสดงหลัก ไม่ใช่แค่ฟังเรื่องเล่าเกี่ยวกับสงครามโลก แต่ได้ลงมือวิเคราะห์โปสเตอร์โฆษณาชวนเชื่อ เปรียบเทียบจดหมายของทหารกับบันทึกของผู้บัญชาการ เพื่อสร้างข้อโต้แย้งของตนเองเกี่ยวกับสาเหตุแห่งความขัดแย้ง พวกเขาไม่เพียงทราบแค่เพียงว่ามีกษัตริย์องค์ใดขึ้นครองราชย์ แต่ได้สำรวจเอกสารร่วมสมัยเพื่อวิเคราะห์ว่าบริบททางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการตัดสินใจของกษัตริย์อย่างไร การเรียนรู้เช่นนี้บ่มเพาะ "ปัญญาที่ลึกซึ้งเหนือการท่องจำ" ผู้เรียนเข้าใจว่าประวัติศาสตร์คือการตีความที่เปิดให้มีการอภิปราย ไม่ใช่ความจริงตายตัวเพียงหนึ่งเดียว มันสร้าง "ความเป็นพลเมืองที่มีวิจารณญาณ" กล่าวคือ การที่ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข่าวสารสุนทรพจน์ทางการเมือง หรือนโยบายสาธารณะ ด้วยทักษะการตั้งคำถาม การตรวจสอบหลักฐาน และการพิจารณามุมมองที่หลากหลาย อันเป็นรากฐานของสังคมประชาธิปไตย ที่สำคัญที่สุด มันปลูกฝัง "ความอ่อนน้อมถ่อมตนทางปัญญา" การตระหนักว่าความรู้ของเรามีขอบเขต และการเปิดใจรับฟังหลักฐานและเหตุผลใหม่ๆ อยู่เสมอ ดังนั้นการบูรณาการกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) และการคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ทั้งสองกระบวนการนี้ ได้เป็น กระบวนการ

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

สืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) จึงมิใช่เพียงการสร้างนักเรียนที่ "รู้ประวัติศาสตร์" เท่านั้น แต่คือการหล่อหลอม "นักคิดผู้ใคร่ครวญ" ผู้ซึ่งพร้อมจะตั้งคำถามอย่างสร้างสรรค์ แสวงหาคำตอบอย่างมีระบบ มองโลกอย่างซับซ้อน และดำรงอยู่ในสังคมด้วยความรับผิดชอบทางจริยธรรม พวกเขาจะก้าวออกจากห้องเรียน พร้อมกับไม่เพียงแต่ความรู้เกี่ยวกับอดีต แต่พร้อมกับ "วิธีคิด" ที่จะใช้ทำความเข้าใจโลกปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมั่นคงและแหลมคม นี่คือมรดกทางการศึกษาที่ทรงคุณค่าที่สุด ที่จะติดตัวผู้เรียนไปตลอดชีวิต การบูรณาการดังกล่าวยังเป็นการตอบสนองต่อหลักการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) โดยเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจาก "ผู้รับข้อมูล" มาเป็น "นักสืบประวัติศาสตร์" ที่ลงมือปฏิบัติการทางประวัติศาสตร์ (Doing History) ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการบ่มเพาะความเป็นพลเมืองที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล และสามารถประยุกต์ใช้บทเรียนจากอดีตเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ปัจจุบันได้อย่างเท่าทันตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. อภิปรายผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอบัณฑิตศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่เรียนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะ หาความรู้ เป็นไปตามเกณฑ์ (E_1/E_2) 80/80

จากการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร ผลการวิจัย พบข้อค้นพบที่สำคัญคือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.63/81.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นนี้สะท้อนให้เห็นว่า การนำกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) มาบูรณาการเข้ากับการคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) สามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้ในรูปแบบเดิมที่เน้นการท่องจำเพียงอย่างเดียวได้สำเร็จ สาเหตุที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีประสิทธิภาพสูง เนื่องมาจากพื้นฐานทางทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ในขั้นตอนระหว่างเรียน ($E_1 = 82.63$) นักเรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับสาร แต่สวมบทบาทเป็น "นักสืบความรู้" ผ่านกระบวนการสืบเสาะ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการตั้งคำถาม และการสำรวจตรวจสอบข้อมูลด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Kuhlthau et al. (2015) ที่ระบุว่า การเรียนรู้เชิงสืบเสาะช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ที่ยั่งยืนและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การที่คะแนนหลังเรียน ($E_2 = 81.78$) สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เป็นผลโดยตรงจากการฝึกทักษะการคิดเชิงประวัติศาสตร์ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจ "ธรรมชาติของประวัติศาสตร์" ในฐานะศาสตร์ที่ต้องอาศัยการตีความมากกว่าการจดจำชื่อหรือวันที่ การที่นักเรียนได้ฝึกวิพากษ์หลักฐาน วิเคราะห์ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง และตีความจากมุมมองที่หลากหลายตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ช่วยให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยงของเหตุการณ์และเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Seixas และ Morton (2013) ที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาทักษะการคิดระดับสูงเพื่อความเข้าใจในอดีตในบริบทของโรงเรียนไตรมิตร ผลงานวิจัยนี้ถือเป็นการก้าวข้ามข้อจำกัดของการสอนแบบบรรยายดั้งเดิมที่มักนำไปสู่ความน่าเบื่อหน่ายและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ การปรับบทบาทของครูจากการเป็นผู้บอกความรู้มาเป็นผู้จัดกิจกรรมฝึกทักษะ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะ ในการคิดวิเคราะห์ที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุไรยา หะมิ และคณะ (2563) ที่ย้ำว่าการเปลี่ยนผ่านวิธีการสอนให้ทันสมัยและน่าสนใจจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยสรุป ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่สูงกว่าเกณฑ์นี้ ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงผลสำเร็จเชิงตัวเลข แต่ยังยืนยันถึงความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งหวังให้เยาวชนไทยเป็นผู้มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา และมีทักษะที่จำเป็น สำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมสืบไป

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

3. อภิปรายผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอบัวศรีสุพรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่เรียนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) หรือกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process)

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) มาบูรณาการเข้ากับการคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และมีค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) เท่ากับ 0.504 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.40 ของคะแนนเต็มตามศักยภาพที่ควรเพิ่มขึ้น ผลดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถยกระดับความรู้และความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทั้งในเชิงสถิติและเชิงการปฏิบัติ การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ สามารถอธิบายได้จากธรรมชาติของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการตั้งคำถาม สืบค้นหลักฐาน วิเคราะห์ข้อมูล และลงข้อสรุปอย่างมีเหตุผล (Bruner, 1961; National Research Council, 2000) กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้เชิงลึก (deep learning) มากกว่าการจดจำเนื้อหาเพียงผิวเผิน อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผล และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เมื่อบูรณาการกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เข้ากับแนวคิดการคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ยิ่งทำให้การเรียนรู้มีความหมายมากยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ทำความเข้าใจเหตุและผล ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนตีความเหตุการณ์จากมุมมองของบุคคลในอดีต (Seixas & Morton, 2013; Wineburg, 2001) การเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เกิดการปรับโครงสร้างทางปัญญา (cognitive restructuring) และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นมามีลักษณะสอดคล้องกับวัฏจักรการเรียนรู้ (Engage, Explore, Explain, Elaborate, Evaluate) ซึ่งได้รับการยืนยัน จากงานวิจัยจำนวนมากว่าสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ (Bybee et al., 2006) โดยเฉพาะขั้นการสำรวจ (Explore) และการขยายความรู้ (Elaborate) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสะท้อนคิดร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่คงทนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เช่น ฐิติมาภรณ์ โชคสัมฤทธิ์ผล (2563) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ผสมผสานเสริมศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ภัทรพงษ์ สุขเกิด (2563) ที่รายงานว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงระบบทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมทั้งงานวิจัยของ Choowong และ Worapun (2021) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับกลยุทธ์การทำนาย-สังเกต-อธิบาย (Prediction–Observation–Explanation: POE) ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ Namonsai et al. (2023) ที่รายงานว่าผลการเรียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 5E สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 72.74 ดังนั้น ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนในครั้งนี้จึงมิใช่เพียงผลจากกิจกรรม

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

การเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่เป็นผลจากการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจน สอดคล้องกับหลักการทางทฤษฎี และงานวิจัยเชิงประจักษ์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุกในการแสวงหาความรู้ ฝึกการใช้เหตุผลจากหลักฐาน และพัฒนาการคิดเชิงประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ อันนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทั้งในเชิงสถิติ และเชิงคุณภาพ

4. อภิปรายผลการหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ของนักเรียนกลุ่มทดลอง จากสูตรการหาดัชนีประสิทธิผล ดังนี้

จากค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) มีค่าเท่ากับ 0.504 แสดงว่า ภายหลังการกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้หรือมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.504 หรือคิดเป็นร้อยละ 50.40 สามารถอธิบายได้ว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.504 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ ประการแรก ค่าดัชนีประสิทธิผล 0.504 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ 50 ของความรู้ที่ควรจะมีเพิ่มขึ้นจากพื้นฐานเดิม ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เนื่องจากโดยหลักการของการประเมินนวัตกรรมการเรียนรู้ ค่าดัชนีประสิทธิผลที่เหมาะสมควรมีค่า ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่า กิจกรรมหรือสื่อการเรียนรู้สามารถพัฒนาความรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Goodman et al., 1980) ประการที่สอง ผลดังกล่าว สามารถอธิบายได้จากลักษณะของ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถาม ค้นหาหลักฐาน วิเคราะห์ข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูงได้ การเรียนรู้แบบสืบเสาะจึงช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเข้าใจเชิงแนวคิดของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการค้นคว้าและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และประการที่สาม การบูรณาการ การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) เข้ากับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ยังช่วยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์หลักฐาน การตีความเหตุการณ์ และการเชื่อมโยงเหตุและผลในบริบททางประวัติศาสตร์ ซึ่งส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการสร้างความเข้าใจในเนื้อหาทางประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้ง งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการเรียนรู้ตามกระบวนการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนมีผลคะแนน ทักษะการคิดเชิงประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยัง สอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (Inquiry-Based Learning) ซึ่งพบว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลหรือค่าความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เช่น งานวิจัยที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะร่วมกับเครื่องมือช่วยคิด พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้และทักษะการคิดเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น ค่าดัชนีประสิทธิผล 0.504 จึงสะท้อนว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการคิดเชิงประวัติศาสตร์สามารถช่วยพัฒนาความรู้และทักษะการคิดของผู้เรียนได้ในระดับที่เหมาะสม เนื่องจากผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งคำถาม ค้นหาหลักฐาน วิเคราะห์ข้อมูล และสร้างข้อสรุปด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและ ยั่งยืนมากกว่าการเรียนรู้แบบบรรยายเพียงอย่างเดียว

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

5. อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไตรมิตร อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) หรือกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการคิดเชิงประวัติศาสตร์ มีค่าเท่ากับ 0.504 ซึ่งตัวเลขดังกล่าวมีความหมายสำคัญในเชิงวิชาการว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหรือมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.40 หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนไตรมิตรที่เดิมมีปัญหาด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง ความสำเร็จของประสิทธิผลการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนนี้ เป็นผลมาจากความแข็งแกร่งของตัวรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยึดตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ซึ่งเปลี่ยนสถานะของผู้เรียนจากผู้รับข้อมูล (Passive Learner) มาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การบูรณาการกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการตั้งคำถามและสำรวจตรวจสอบข้อมูลอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Kuhlthau et al. (2015) ที่ระบุว่า การเรียนรู้เชิงสืบเสาะเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ การนำแนวคิดการคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) เข้ามาเป็นแกนกลางในการจัดกิจกรรม ยังช่วยให้นักเรียนสามารถวิพากษ์หลักฐานและตีความเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผล แทนที่จะมุ่งเน้นเพียงการท่องจำตามแบบเดิม การที่ผู้เรียนได้ "ปฏิบัติการทางประวัติศาสตร์" (Doing History) ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การสืบค้นและวิพากษ์หลักฐาน หรือการตีความจากมุมมองที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและยั่งยืน ส่งผลให้ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานทางปัญญาที่ Seixas & Morton (2013) ได้ให้ความสำคัญและกล่าวโดยสรุปได้ว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลที่ปรากฏเป็นเครื่องยืนยันว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองต่อจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ทั้งในด้านความสามารถ ในการคิดและการแก้ปัญหา และเป็นการแก้ปัญหาค้นคว้าหาความรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้นักเรียน เกิดแรงจูงใจและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้รากเหง้าและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในส่วนนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะ สำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) หรือกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา สามารถพัฒนาความสามารถในการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้น มีประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น จึงควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

1.2 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) หรือกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาไปใช้นั้น ควรคำนึงถึงเนื้อหาสาระที่ต้องการเรียนรู้ และระยะเวลาที่เหมาะสมด้วย

1.3 ครูผู้สอนควรมีการศึกษาวิธีการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เข้าถึง หลักการ และกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) หรือกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ก่อนนำ เอาไปใช้จริง เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) หรือกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ในระดับชั้นอื่น ๆ และหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

2.2 ควรมีการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) หรือกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยเพิ่มกิจกรรมให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ของนักเรียน และมีประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ร่วมกับการเรียนรู้การคิดเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) หรือกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry Process) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการสอนในรูปแบบอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. <https://www.obec.go.th>
- จิตติมาภรณ์ โชคสัมฤทธิ์ผล. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ฐานสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์. *วารสารวิชาการครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 2(1), 45–58. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/BRUJ/article/view/241203>
- ภัทรพงษ์ สุขเกิด. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงระบบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 12(2), 215–229. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SUERJ/article/view/240112>
- สุไรยา หนองจิ, อารีพันธ์ มาหะมะ, & ฮัสบูลเลาะห์ กาเจอร์. (2563). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในวิชาสังคมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 31(3), 114–126. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/edupsu/article/view/241852>
- Bruner, J. S. (1961). The act of discovery. *Harvard Educational Review*, 31(1), 21–32.

วารสารวิชาการก้าวหน้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2569

Kaonawat Academic Journal, Volume 1, Number 2, March – April, 2026

สมาคมเครือข่ายการเรียนรู้และนวัตกรรมองค์กร

-
- Bybee, R. W., Taylor, J. A., Gardner, A., Van Scotter, P., Powell, J. C., Westbrook, A., & Landes, N. (2006). *The BSCS 5E instructional model: Origins and effectiveness*. Biological Sciences Curriculum Study. <https://bscs.org/reports/the-bscs-5e-instructional-model-origins-and-effectiveness/>
- Choowong, R., & Worapun, W. (2021). Using the 5E instructional model with POE strategy to enhance physics learning achievement and scientific reasoning for grade 10 students. *Journal of Education and Learning*, 10(5), 102–109. <https://doi.org/10.5539/jel.v10n5p102>
- Goodman, R. I., Fletcher, R. K., & Schneider, E. W. (1980). Determining instructional effectiveness using the index of effectiveness. *Journal of Educational Technology Systems*, 8(3), 263–274. <https://doi.org/10.2190/7376-V421-4284-8868>
- Kuhlthau, C. C., Maniotes, L. K., & Caspari, A. K. (2015). *Guided inquiry: Learning in the 21st century* (2nd ed.). Libraries Unlimited.
- Namonsai, P., Intanin, J., & Sanpundorn, P. (2023). Development of 5E inquiry-based learning activities to enhance critical thinking skills and learning achievement. *Journal of Educational Issues*, 9(1), 145–160. <https://doi.org/10.5296/jei.v9i1.20812>
- National Research Council. (2000). *Inquiry and the national science education standards: A guide for teaching and learning*. The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/9596>
- Seixas, P., & Morton, T. (2013). *The big six historical thinking concepts*. Nelson Education.
- Wineburg, S. (2001). *Historical thinking and other unnatural acts: Charting the future of teaching the past*. Temple University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt14bt0p5>